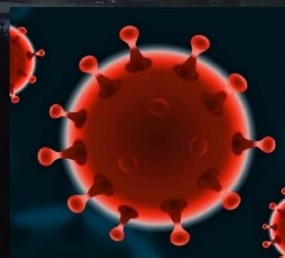

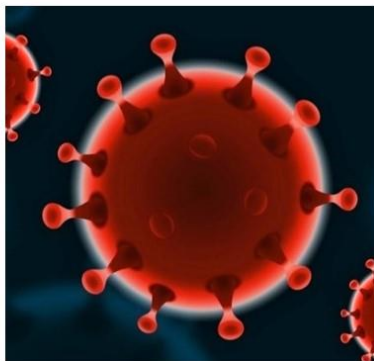
***Viss īstenojas mainībā -
rodas, pastāv attīstībā, izzūd utt.***

***2020.gada rudens
globālās
AKTUALITĀTES***

***ASV
notiek
valsts prezidentu
maiņa***

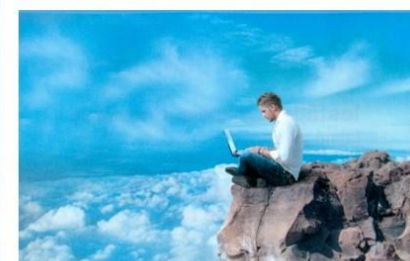
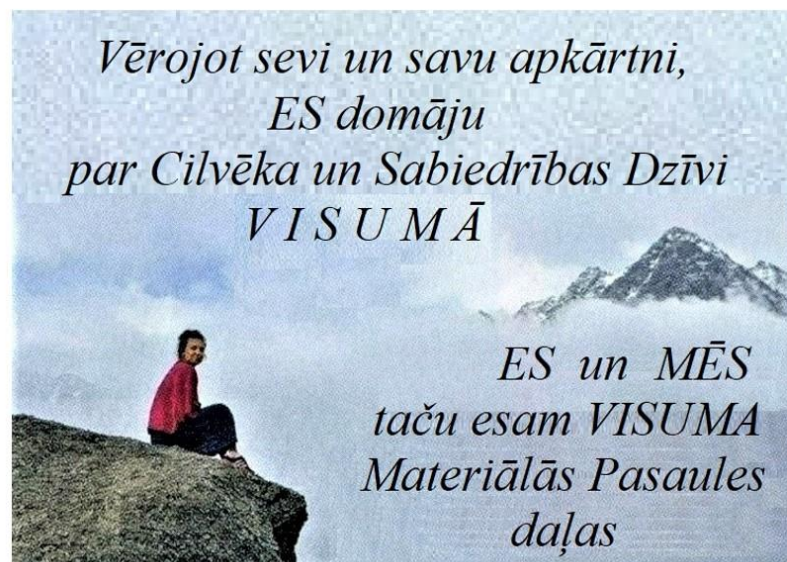
***Uz planētas
Zeme
palielinās vīrusa
COVID-19 izplatība***

Labdien, cienītie Domātāji par Domāšanu!

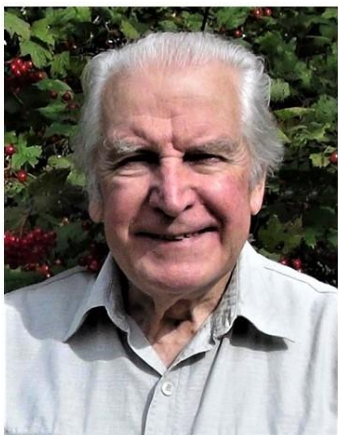
Rit 2020/2021. studiju gada rudens semestra 10.nedēļa un no 9.novembra vismaz līdz 6.decembrim arī pie mums Latvijā vīrusa COVID-19 apdraudējuma dēļ mūsu dzīve atkal īstenosies ārkārtas situācijas apstākļos.

Šajā nedēļā mums visiem apdomai piedāvātā Lielā Doma ir «**SABIEDRĪBA kā sistēma**». Šī tēma tieši pašlaik ir īpaši aktuāla, kad visapkārt mums notiek būtiska Sabiedrības kā daudzveidīgu cilvēku Dzīves mainība. Citiem vārdiem izsakoties, atbilstošo izmaiņu un pārmaiņu apzināšana saprātīgai rīcībai ir īsti laikā.

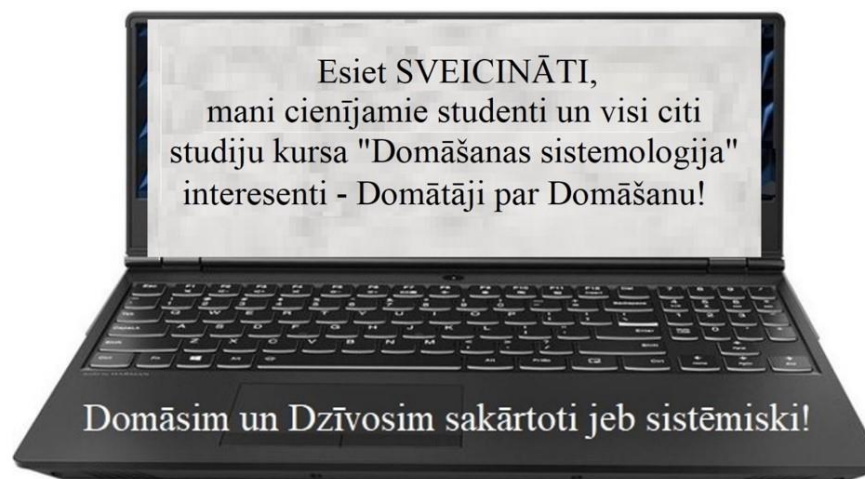
Atgādinājums attālinātās tiešsaistes dalībniekiem

- ☐ Webkamera vienmēr ieslēgta (ja vien datoram tāda ir)
- ☐ Izslēgti mikrofoni (kamēr runā citi)
- ☐ Piedalies aktīvi - skaties, klausies, domā, konceptē un jautā
- ☐ Pacel virtuālo roku, lai runātu, kad ir saņemts uzaicinājums
- ☐ Jautājumus, komentārus dod rakstiski čātā
- ☐ Tava klātbūtne tiešsaistes nodarbībā nav obligāta, bet ļoti vēlama
- ☐ Tradicionālās video lekcijas ir pieejamas studiju materiālu krātuvēs

Latvijas Universitāte
LU emer.prof., Dr.fiz.,
ANDRIS BROKS

andris.broks@lu.lv
<https://blogi.lu.lv/broks/>

LU izvēles studiju kurss / SDSK1034 / DOMĀŠANAS SISTEMOLOGĪJA
<https://blogi.lu.lv/broks/2020/08/20/autorkurss-domasanas-sistemologija-anno-2002/>

2020/2021. studiju gada 1.semestris, desmitā studiju darba nedēļa

1.daļa DOMĀŠANAS SAKĀRTOTĪBA jeb SISTĒMISMS

3.nodaļa LIELO DOMU SISTEMOLOGĪJA (3.sadaļa – SABIEDRĪBA kā sistēma)

Attālinātā tiešsaistes interaktīvā saziņa LU Microsoft Teams sistēmā 10.11.2020

Sākam ar tradicionālo atskatu aizvadītās nedēļas tēmā "DZĪVE kā sistēma"

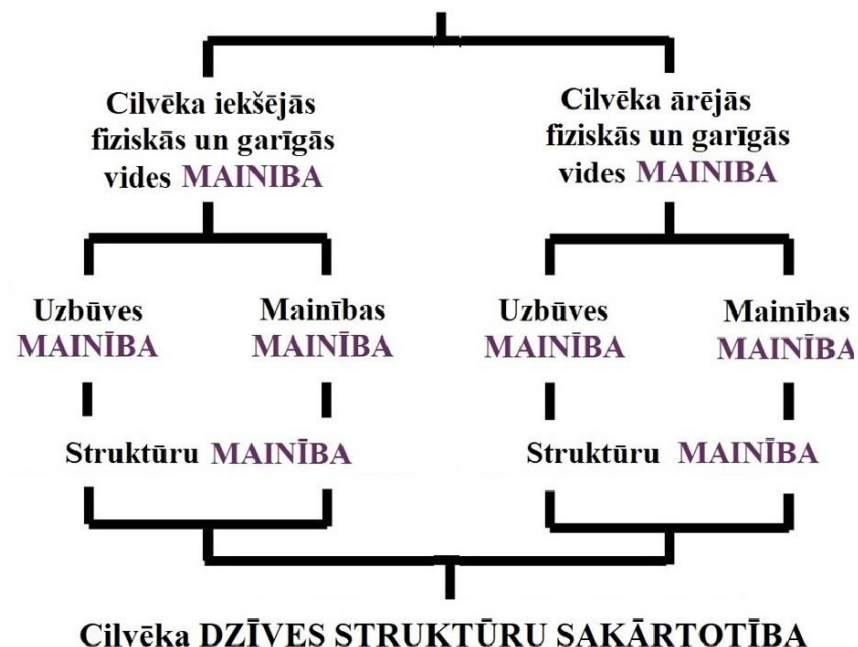
Cilvēka DZĪVE – tā ir Cilvēka pastāvēšana jeb attīstība mainībā kā procesuāla sistēma

CILVĒKS - Visuma Materiālās pasaules daļa:
parādība jeb lieta – doma – vārds –SISTĒMA

CILVĒKA DZĪVE kā SISTĒMA -
tas nozīmē
sistēmas CILVĒKS
vispārīgo īpašību konkretizāciju

**Cilvēka DZĪVE - procesuāla sistēma -
CILVĒKS MAINĪBĀ**

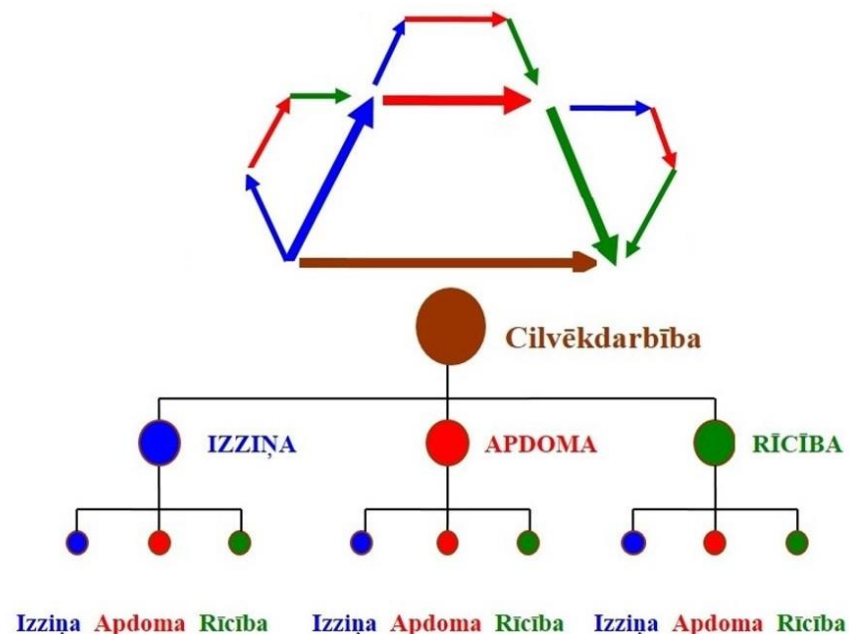
DZĪVI kā procesuālu **SISTĒMU** raksturo sarežģīta hierarhiska struktūra,
kuras **universāla struktūrveidojošā daļa ir CILVĒKDARBĪBA** –
dzīves fraktālis **IZZĪŅA – APDOMA – RĪCĪBA**

DZĪVE – daudzveidīgu
(gan pēc satura, gan formas)
cilvēkdarbību kopums - **SISTĒMA**

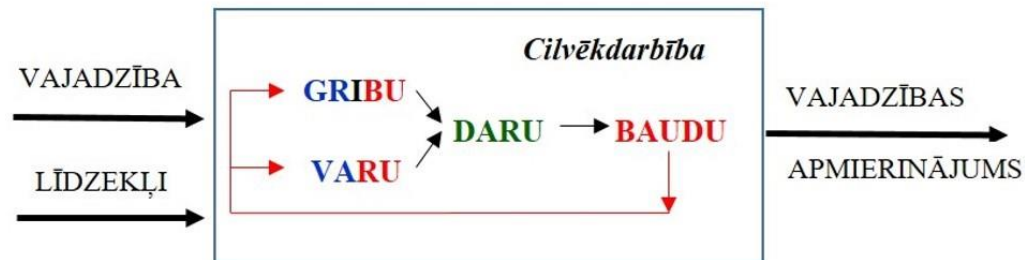
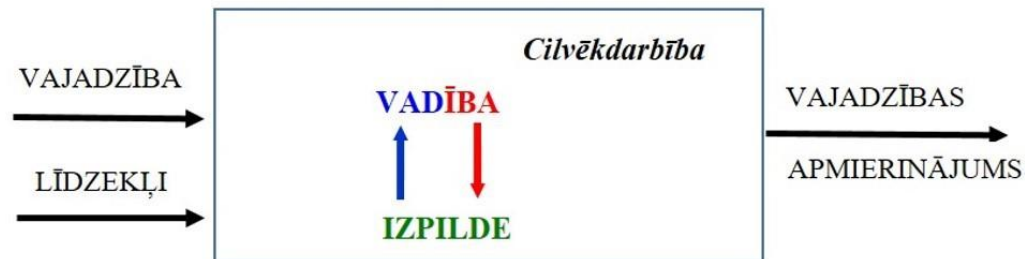
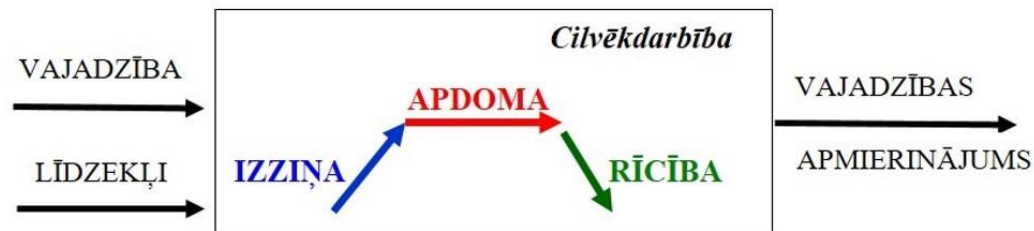

Ikvienu vairāk vai mazāk apzinātu
CILVĒKDARBĪBA tiek īstenota, lai
apmierinātu kādu konkrētu cilvēka dzīves
vajadzību

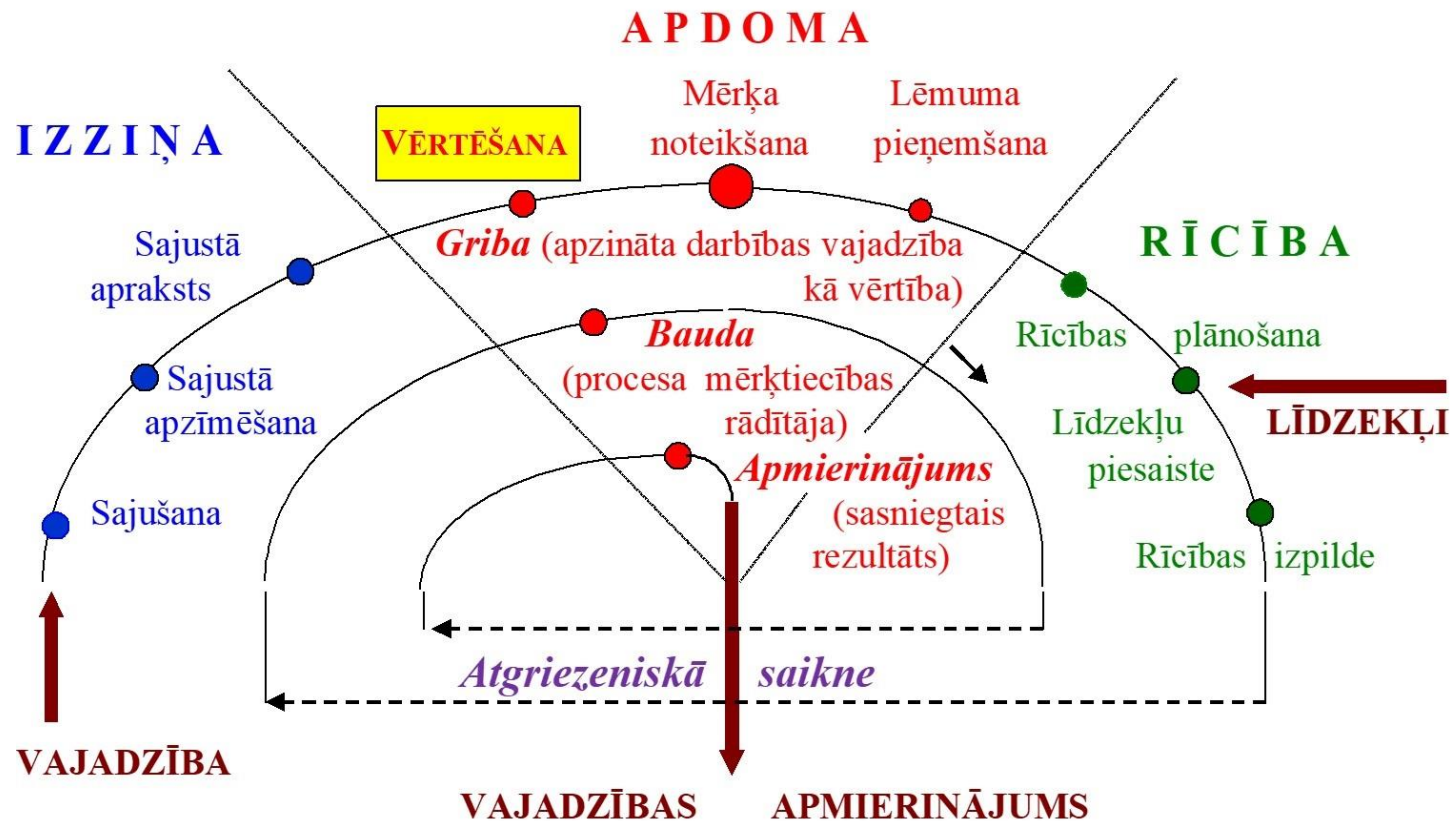
Apzināto cilvēkdarbību vertikālās kopsaistības vizualizācija -
ikvienai cilvēkdarbībai kā veselumam un kā daļai visos
hierarhijas līmeņos raksturojoties ar universālu vispārīgo
struktūru “**izziņa-apdoma-rīcība**”

Apzināto cilvēkdarbību atveids trīs dažādās domu kartēs –
 vienu un to pašu veselo atbilstoši dalot dažādās daļās,
 lai apmierinātu atšķirīgas cilvēkdarbību analīzes vajadzības

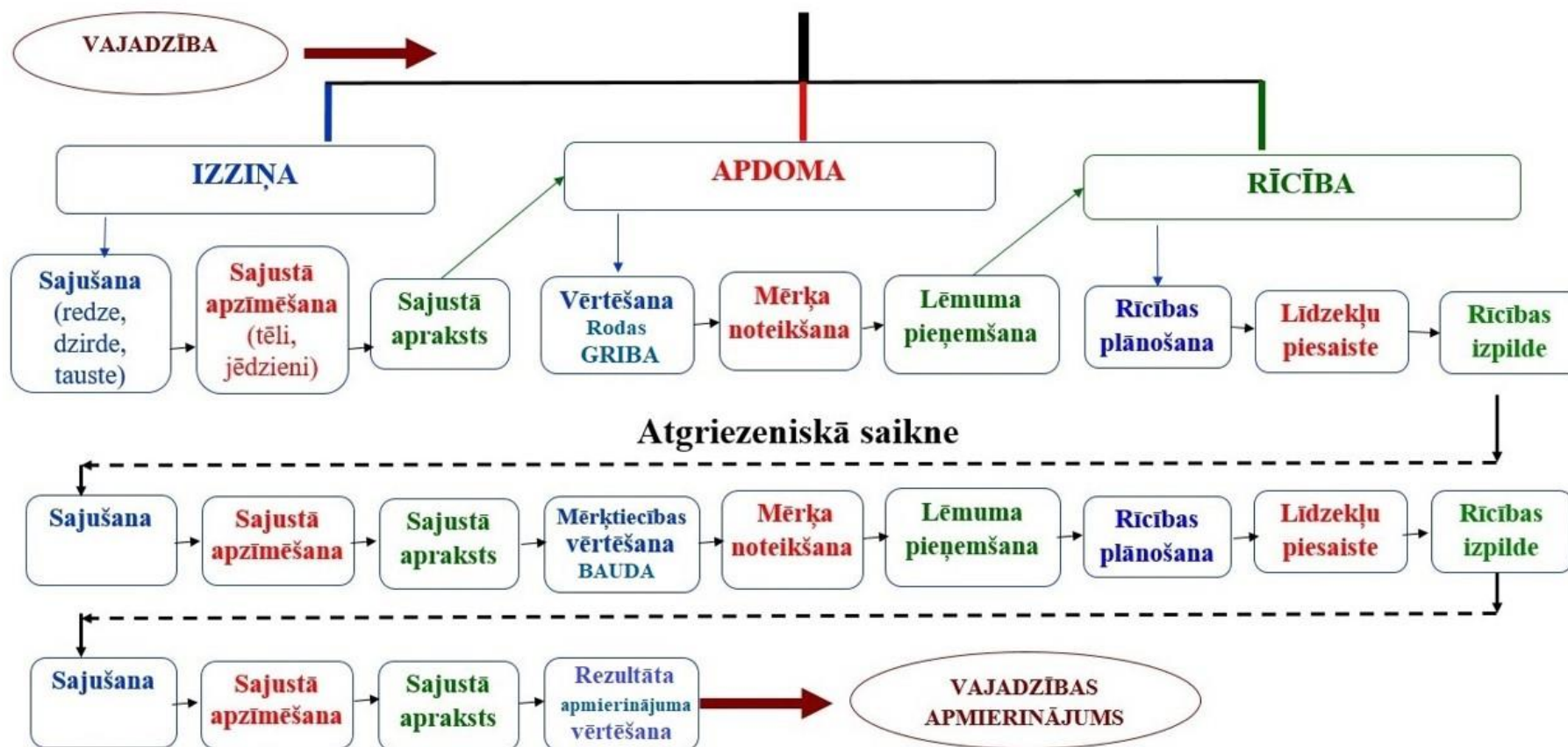
Dzīves kā mērķtiecīgu cilvēkdarbību vadības process (trīs vērtēšanas mērķtiecīgas darbības apdomā)

VĒRTĒŠANA –
izzinātā
salīdzināšana
ar cilvēka paša
izvēlētiem etaloniem
jeb paraugiem kā
paraugvērtībām

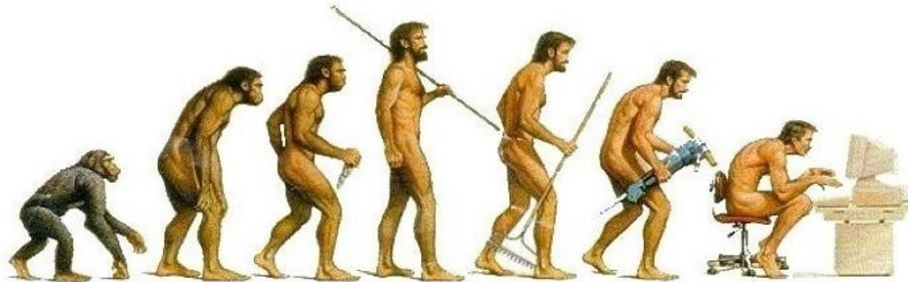
Paraugvērtību izvēlē
salīdzināšanai tiek
ņemta vērā cilvēka
dzīves gaitā radusies
visaugstākā
konkrētās vērtības
ticamības pakāpe:

APZINĀTO - mērķtiecīgo cilvēka un sabiedrības DARBĪBU STRUKTŪRA

Beidzot šīsdienas attālinātās tiešsaistes
tikšanās pirmo posmu -

**kādi ir Jūsu JAUTĀJUMI, GŪTĀS ATZIŅAS,
IEROSINĀJUMI?**

Klāt visaptveroša
datorizācija

Mans jautājums visiem:
kādas PĀRDOMAS ir radušās, **apdomājot** aizvadītajā nedēļā
dzirdētās un lasītās atziņas par tēmu «DZĪVE kā sistēma»?

*Vai neradās atziņa par to,
kāpēc DZĪVE mūsu ikdienas praksē tradicionāli tiek
uzskatīta par ļoti sarežģītu parādību?*

*Sistēmu teorijas ābece taču ir tik vienkārša –
kāds gan ir (ja tā padomā)
DZĪVES sarežģītības CĒLONIS?*

Es piedāvāju Jums šādu atbildi.

Ja Cilvēka DZĪVE kā procesuāla sistēma ir
d a u d z v e i d ī g u cilvēkdarbību kā mijiedarbojošos daļu
veselums, kas īstenojas šīs sistēmas d a u d z v e i d ī g a j ā ārējā
vidē, tad visaptverošā DAUDZVEIDĪBA arī nosaka ikviena
Cilvēka Dzīves sarežģītību gan pēc satura, gan formas.

Sistēmu teorijas ābece ir tikai vispārīgo atziņu sistēma,
kas praksē atbilstoši konkretizējas atsevišķo dzīves problēmu
risināšanā - vērtīborientētu dzīves vajadzību apmierināšanā.

**Sistēmu teorija dod Cilvēkiem vispārīgās vadulas
praktiskai dzīvei d a u d z v e i d ī g a j ā Visumā.**

Paldies par Jūsu
jautājumiem un
izteiktajām
interesantajām
atziņām **par**
mūsu
sadarbības
aizvadītajās
nedēļās
paveikto!

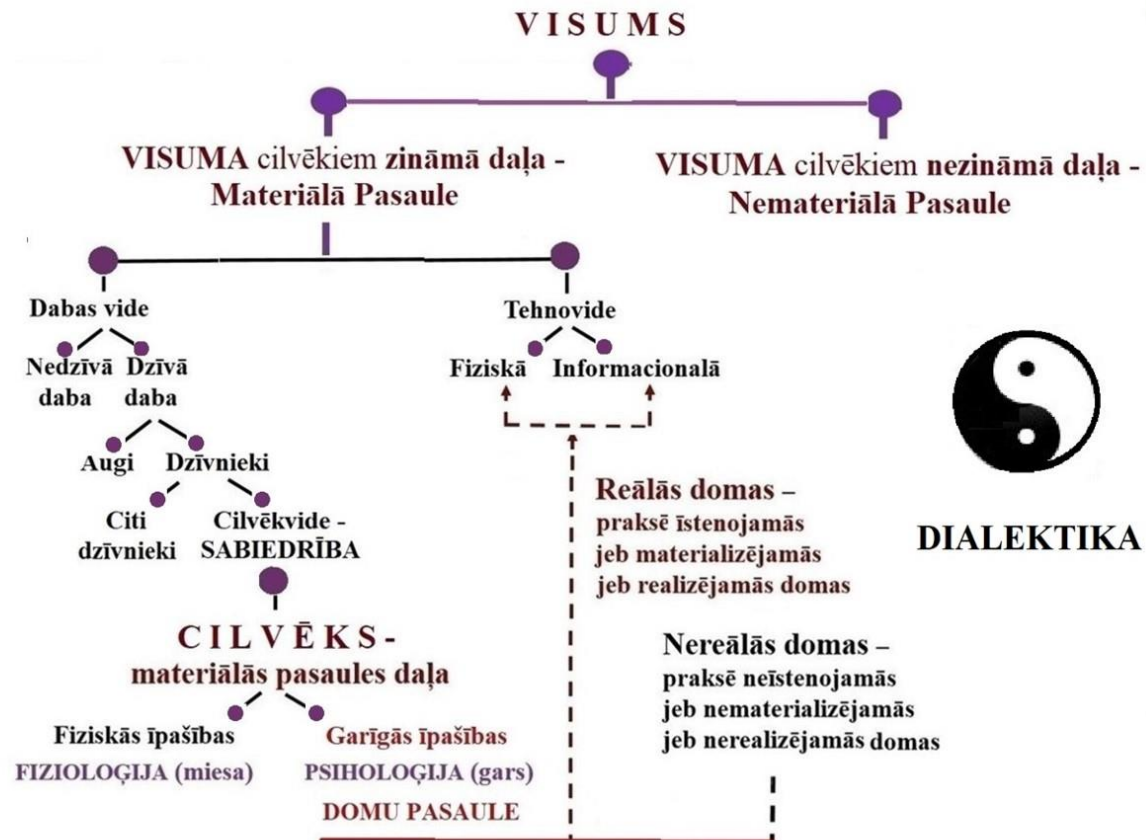

Sākam ieskatu kursa 1.daļas
3.nodaļas "Lielo Domu sistemoloģija"
3.sadaļā "SABIEDRĪBA kā sistēma"

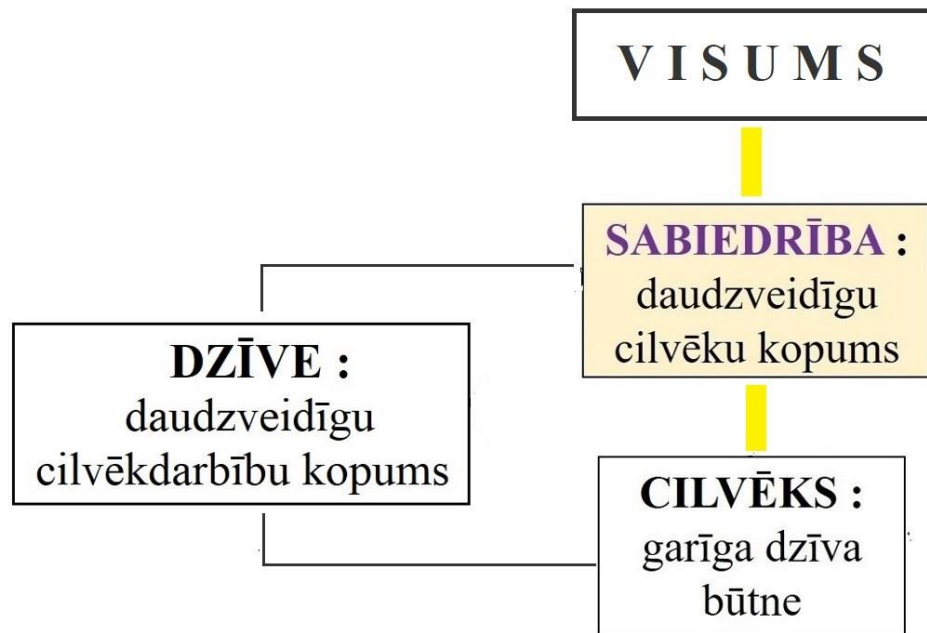
VISUMS ir daudzveidīgu parādību kopums, kas sakārtoti pa daļām, tās savstarpēji salīdzinot un kopsaistot, atveidojas CILVĒKA Domu Pasaulē

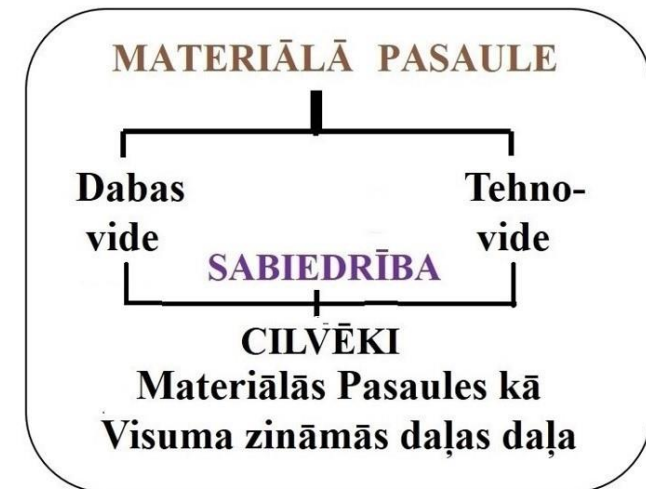
**VISUMS – tas esmu ES
un viss cits,
kas man apkārt -**

SABIEDRĪBA kā Lielo Domu veidotās sistēmas apakšsistēma

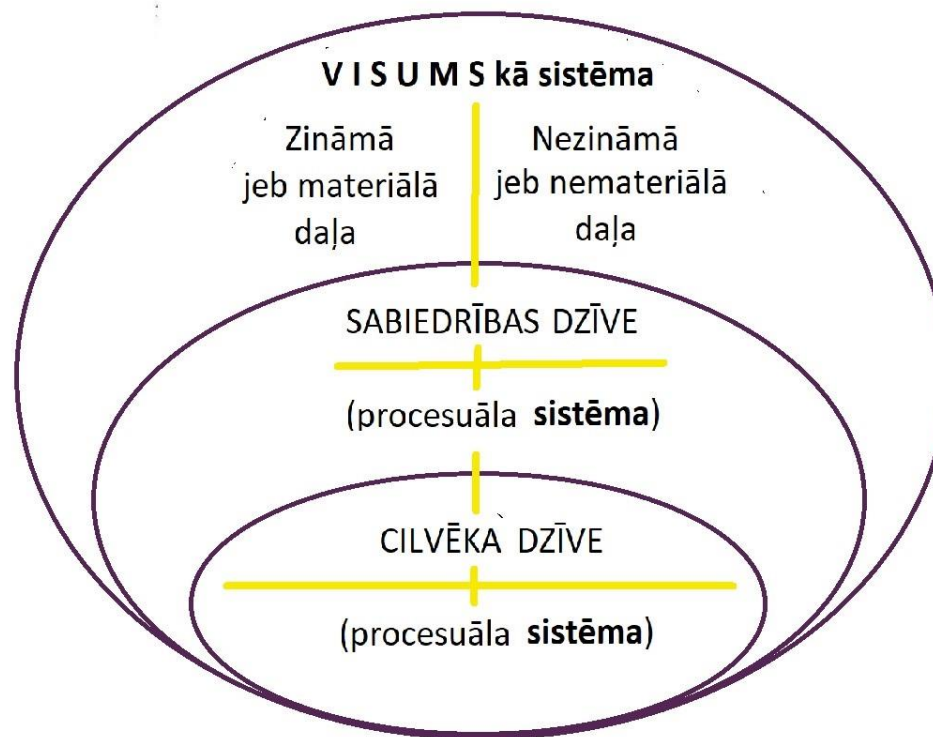
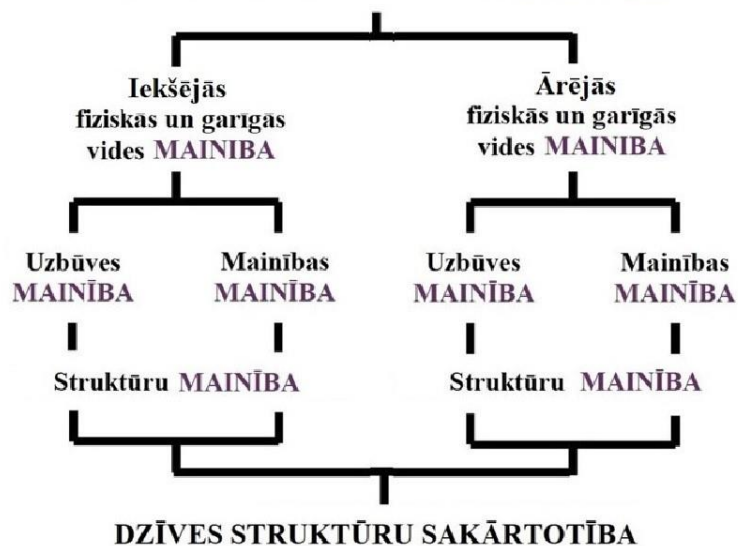
SABIEDRĪBA kā SISTĒMA –
kopsaistītu daļu veidots veselums savā ārējā vidē

Cilvēks **DZĪVO** sabiedrībā,
sabiedrība DZĪVO kopsaistībā
ar dabas vidi un tehnovidi
Materiālajā Pasaulē

CILVĒKS un SABIEDRĪBA kā vertikāli kopsaistītas S I S T Ē M A S
DZĪVE ir Cilvēka un Sabiedrības kā sistēmu kopsaistīta attīstība MAINĪBĀ
 (daudzveidīgas gan noteiktas, gan nenoteiktas jeb gadījumraksturas izmaiņas un pārmaiņas)

D Z Ī V E - procesuāla sistēma -
CILVĒKS un SABIEDRĪBA MAINĪBĀ

CILVĒKS –
garīga **dzīva būtne**
kā SISTĒMA

SABIEDRĪBA –
daudzveidīgu Cilvēku kopums
kā SISTĒMA

D Z Ī V Ī B A –
visu dzīvo būtnu
specifiska īpašība

Visas dzīvās būtnes viņu dzīvē vieno divas fundamentālas parādības: **fiziskās vides un informācijas iekšējās un ārējās aprites procesi**. Tieši šie procesi raksturo dzīvo būtnu galveno īpašību, kuru apzīmē lietvārds «**DZĪVĪBA**». Proti, dzīvā būtne ir būtne, kuru raksturo īpašība, kuru raksturo vārds «dzīvība». Vārds «**dzīvot**» kā darbības vārds savukārt apzīmē šīs īpašības īstenošanos dzīvās būtnes darbībā kā procesā, kuru savukārt apzīmē lietvārds «**dzīve**».

Īpaša, visām dzīvajām būtnēm raksturīga, ir ģenētiskās informācijas aprite. Taču tikai dzīvniekiem ir raksturīga informācijas aprite kā domu aprite gan viņu nervu sistēmā, gan saistībā ar citiem dzīvniekiem. Un, visbeidzot, tikai augsti attīstītajiem dzīvniekiem, kurus sauc par cilvēkiem, domu aprite īstenojas arī vārdiskajā formā. Cilvēku vārdiskā saziņa ir cilvēku kopdzīves sabiedrībā pamatu pamats.

Dzīvību raksturojošie procesi –
fiziskās jeb lietu vides un garīgās jeb domu vides iekšējā un ārējā aprite
īstenojas gan CILVĒKĀ, gan SABIEDRĪBĀ.

Sabiedrības DZĪVĪBA – fiziskās vides un informācijas iekšējās un ārējās aprites procesi

Fiziskā vide – vielisko jeb atomārās uzbūves gāzveida, šķidro un cieto ķermeņu, kā arī starojumu veidotie kopumi

CILVĒKA un SABIEDRĪBAS VESELĪBA – cilvēka un sabiedrības dzīves stabilitāti raksturojoša īpašība

Ikvienu Visuma parādību, tātad arī Cilvēka un Sabiedrības DZĪVE, cilvēku Domu Pasaulē tiek atveidota kā Veselums jeb SISTĒMA, kuru raksturo šīs sistēmas īpašības. **Ikvienas sistēmas kā veseluma pastāvēšanas stabilitāti raksturo šīs sistēmas īpašība, kuru latviešu valodā apzīmē ar vārdu VESELĪBA.**

Ikdienā šo vārdu parasti lieto tieši saistībā ar cilvēku (Cilvēka un Sabiedrības) DZĪVES kā procesuālas sistēmas pastāvēšanas stabilitāti – saglabāšanos laikā un telpā.

Proti, **VESELĪBA ir fundamentāla visu dzīvo būtnu DZĪVES VAJADZĪBA,** kura prasa atbilstošu cilvēkdarbību šīs vajadzības apmierināšanai.

Atbilstošo cilvēkdarbību apzināti sakārtotai jeb sistēmiskai organizēšanai un īstenošanai ir īpaši nozīmīga loma Cilvēces kā augsti attīstīta dzīvo būtnu kopuma pastāvēšanai uz Saules sistēmas planētas Zeme. Lūk, šeit ir īss, skaidrs un izsmelošs (vispārīgs) pašlaik mūsu globālajā, reģionālajā, lokālajā sabiedrības un personīgajā DZĪVĒ novērojamā bioloģiskā kara un ar to saistīto blakņu sistēmisks skatījums un redzējums!

CILVĒKS sabiedrībā, SABIEDRĪBA Materiālajā Pasaulē

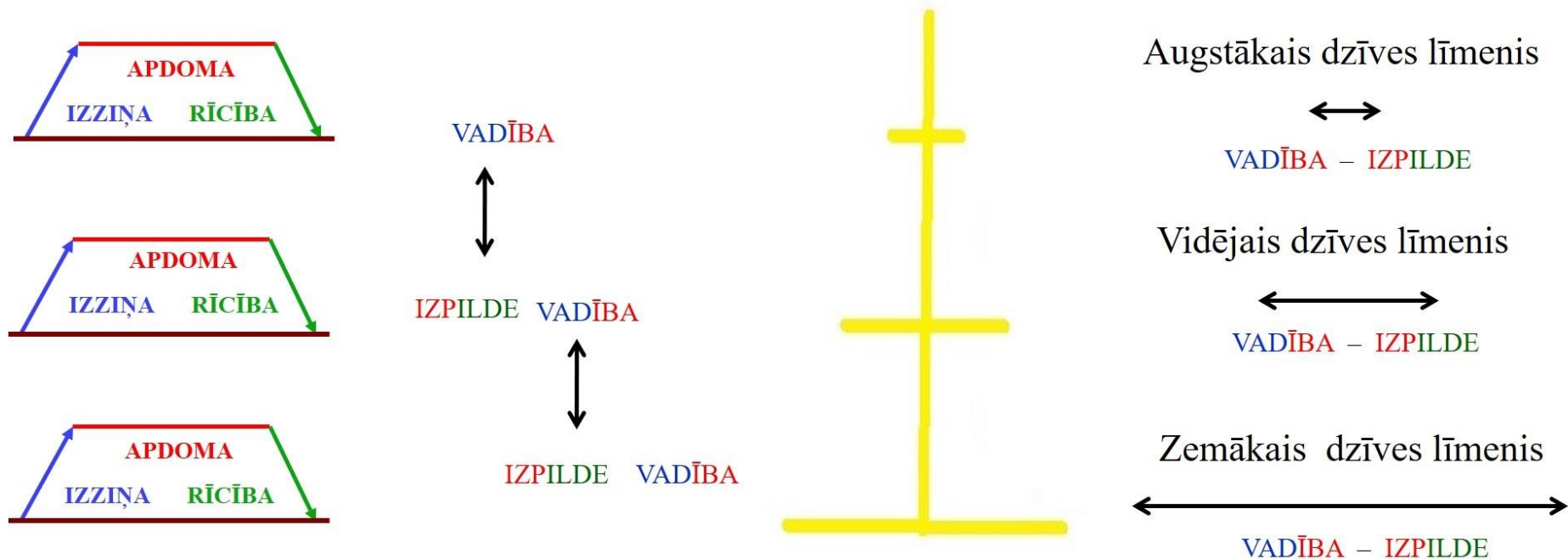
Cilvēka un Sabiedrības apzinātā - apziņas vadītā DZĪVE

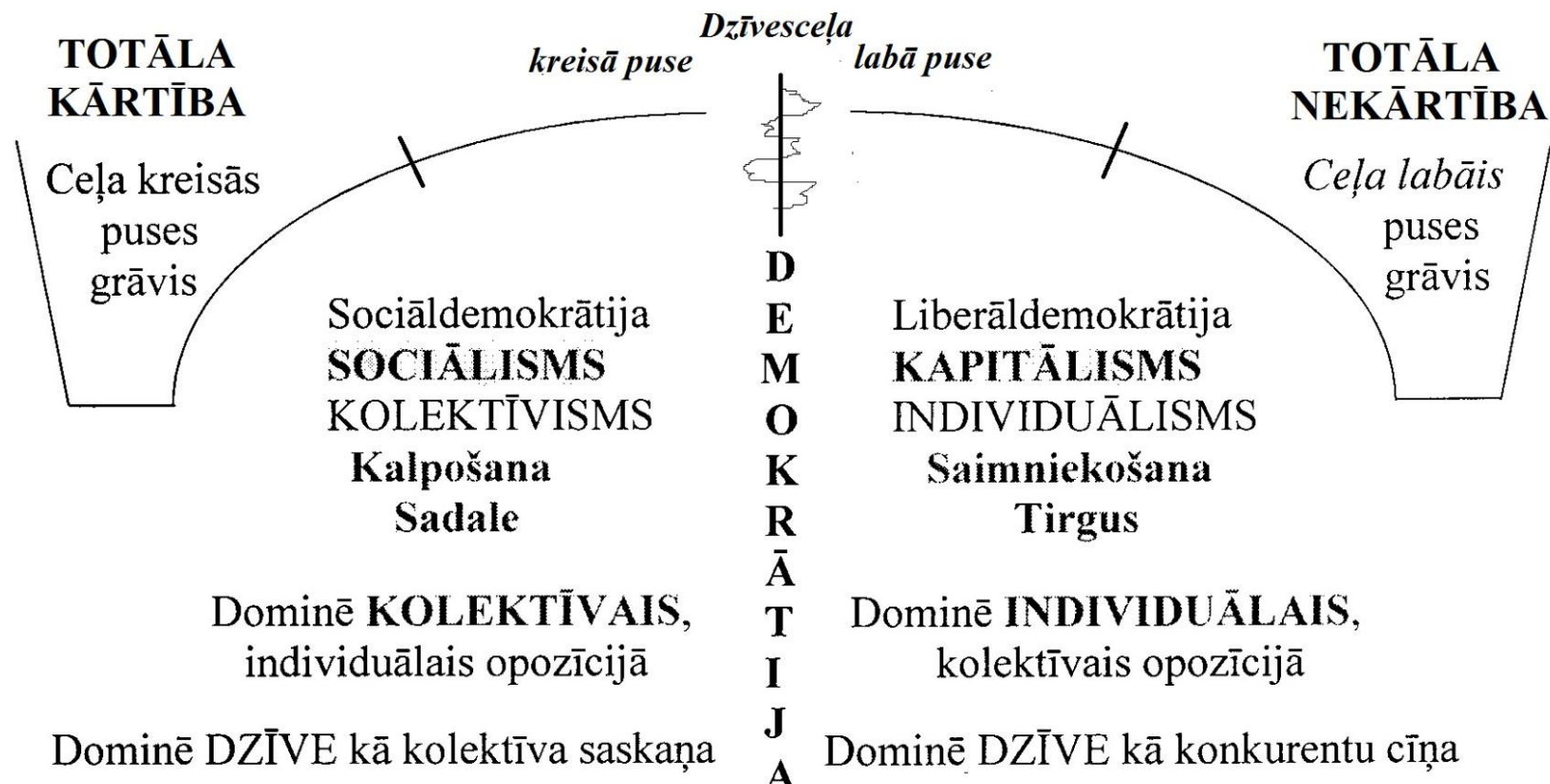
SABIEDRĪBAS dzīves HIERARHIJA -

Sabiedrības garīgās un fiziskās dzīves hierarhijas līmeņi:
vertikālā un horizontālā sabiedrības dzīves struktūra

Ikviena cilvēka un sabiedrības dzīves līmeni raksturo šim līmenim atbilstošā dzīves vērtību kā apzināto vajadzību sistēma

KOLEKTĪVĀ un INDIVIDUĀLĀ dzīvesveida kopsaistība - stohastiskās svārstības uz sabiedrības dzīves ceļa

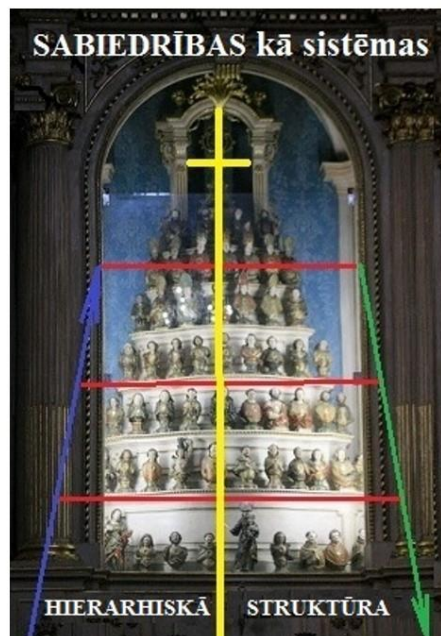
Cilvēku un Sabiedrības DZĪVES DAUDZVEIDĪBA

SISTĒMU DAUDZVEIDĪBA

sakņojas domu daudzveidībā, kas savukārt seko Visuma parādību daudzveidībai.

Daudzveidīgi cilvēki savā daudzveidīgajā ārējā vidē savu daudzveidīgo personīgo un daudzveidīgo sabiedrisko vajadzību rosināti **DZĪVO** savu daudzveidīgo vairāk vai mazāk apzināti sakārtoto **DZĪVI**.

Daudzveidīgas domas vada daudzveidīgu
Cilvēka un Sabiedrības **DZĪVI**

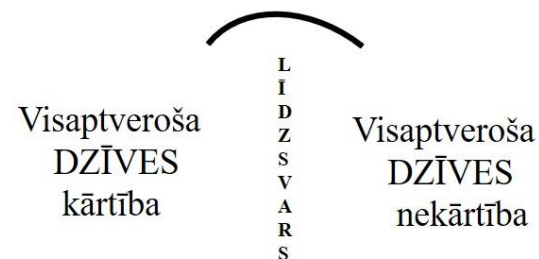

Cilvēka un Sabiedrības
DZĪVES politekonomikas
dialektika
(sociālisms un kapitālisms)

Lai arī cilvēka un sabiedrības dzīve vispār ir stohastiska jeb varbūtiska/gadījuma rakstura procesu sistēma, taču *daudzos gadījumos ir iespējams atrast noteiktas procesu likumsakarības.*

SAPRĀTĪGAIS CILVĒKS un sabiedrības **SAPRĀTĪGĀ** daļa izmanto šīs likumsakarības savas dzīves apzinātai jeb mērķtiecīgai vadībai

DZĪVES daudzveidīgo hierarhisko struktūru
SAKĀRTOTĪBA

Rietumu SABIEDRĪBAS dzīves kultūras un civilizācijas attīstība

Sistēmu teorija dod vispārīgo sistēmiskās domāšanas vadulu:
VISA CĒLONIS UN VISA SEKAS IR VISA KOPSAISTĪBA

Diemžēl, bet 21.gs. ir sācies ar augošām bažām par zinātnes un tehnikas progressa radīto sasniegumu nesaprātīgu izmantošanu.

Lai arī šī parādība nav jauna, taču īpaši satrauc atbilstošo notikumu straujā un apjomīgā attīstība.

Šajā sakarā šodien arvien skaļāk un plašāk tiek paustas atziņas par cilvēces turpmākās attīstības ilgtspējīgi līdzsvarotas attīstības (sustainable development)

Būtisku ieguldījumu šeit var dot apzinātas sistēmiskās domāšanas attīstība, īpaši uzsverot vienotas pozitīvās vērtīborientācijas izšķirošo lomu dzīves procesu mērķtiecīgā vadībā.

**Esam īstenojuši kursa 1.daļu - pacēlušies kursa teorētiskajā virsotnē,
2.daļā atliek īsi apdomāt sistēmu teorijas pamata atziņas,
lai pēc tam 3.daļā veiktu nolaišanos atpakaļ dzīves praksē.**

CILVĒKS un VISUMS

CILVĒKS apzina VISUMU - sevi un savu apkārtni sakārtoti jeb sistēmiski –
pa daļām, tās savstarpēji salīdzinot un kopsaistot, atbilstoši savām sajūtām
atveidojot Visumu savā Domu Pasaulē.

SISTĒMU TEORIJA -

vispārīga zinātniska cilvēka domu, domāšanas sakārtotības teorija –
cilvēka Domu pasaules sakārtotības jeb sistēmisma teorija.

SISTEMOLOĢIJA –

atsevišķa sistēmu teorija izmantošanai cilvēku dzīves praksē, sistēmiski
organizējot un īstenojot savu konkrēto dzīves vajadzību apmierināšanu.

Noslēdzot kursa 1.daļā īstenoto sistēmiskās domāšanas apzināšanu, gribu sniegt atziņu, kas izveidojusies līdzšinējo studiju kursa īstenojumu gaitā.

*Lielās Domas ir vienkāršas, bet, lai pie tām nonāktu,
ir jāpaceļas virs ikdienas sarežģītības !*

Nopietni domāt Lielas Domas

par Visumu, Cilvēku, Dzīvi, Sabiedrību jau no “Sistemoloģijas” kursu apguves pirmajām dienām, nebaidīties no ikdienā neierastā skatījuma un redzējuma !

Apzināta cilvēkdarbība - augšup no prakses uz teoriju, tad apdoma un lejup no teorijas uz praksi - tikai tad ir sperts solis dzīvē uz priekšu

